

Reactie Valente internet consultatie Verruiming strafbaarheid Psychisch geweld, 3 september 2026

Inleiding

Namens het Landelijk Netwerk Vrouwenopvang reageert Valente met deze bijdrage op het conceptwetsvoorstel betreffende de verruiming van de strafbaarheid van psychisch geweld. Valente reageert vanuit de ervaring van onze leden en de doelgroep die zij begeleiden en opvangen.

Valente ondersteunt de verruimde strafbaarheid van psychisch geweld en de daarmee verband houdende wetwijzigingen van harte. Deze nieuwe wetgeving is een belangrijke stap in het erkennen van de stelselmatige aard van dwingende controle en de vergaande impact die dit patroon van huiselijk geweld heeft op slachtoffers, volwassenen en kinderen.

In het nu voorliggende voorstel tot wijziging zijn een aantal onderwerpen bij elkaar gebracht. Ook het voornemen om het klachtvereiste bij belaging te laten vervallen (en dit niet op te nemen bij dwingende controle) kan op onze instemming rekenen.

In reactie en aanvulling op de voorgestelde wetwijzigingen en de (concept) Memorie van Toelichting, geeft Valente de volgende aandachtspunten mee ten aanzien van de verruiming van de strafbaarheid van psychisch geweld:

- Het valt op dat in de wetstekst de **term 'dwingende controle'** zelf niet expliciet is opgenomen: op p. 2 van de Memorie van Toelichting (MvT) staat dat 'met dit wetsvoorstel [...] een afzonderlijke strafbaarstelling van 'dwingende controle' geïntroduceerd [wordt] en in de verdere MvT wordt omschreven wat hieronder verstaan wordt.
 - o Waarom is ervoor gekozen om de term 'dwingende controle' zelf niet in de Wet op te nemen onder artikel 285aa?
 - o De formulering aan het eind van artikel 285aa 'of anderszins stelselmatig invloed uitoefent' lijkt ons nogal vaag en lastig aan te tonen.
- In de MvT 3.3.1. wordt toegelicht dat 'deze gedragingen moeten worden verricht met het **oogmerk** macht uit te oefenen over die ander': gesteld wordt dat dit oogmerkvereiste moet worden bewezen. Onze leden spreken grote zorg uit over de vraag of dit oogmerkvereiste niet een ongewenste en onnodige drempel gaat vormen. Het systematische en patroonmatige karakter van de gedragingen leidt er immers toe dát er macht en/of controle uitgeoefend wordt, of hier nu een expliciet (bewust) oogmerk achter schuil gaat of niet. In de MvT (p. 11) wordt naast 'de *bedoeling* om macht uit te oefenen' ook het *beseffen* dat het gedragspatroon 'als noodzakelijk – en dus door hem gewild gevolg - heeft dat hij macht uitoefent over het slachtoffer' genoemd als onderdeel van dat oogmerk. Beide gaan echter uit van het perspectief van de pleger, terwijl het **perspectief van het slachtoffer** en het effect en de **impact** op haar en de kinderen ons inziens leidend moeten zijn voor strafbaarstelling.
- Naast gevangenisstraf of geldboete pleit Valente ervoor dat er altijd gekeken wordt welke **aanvullende interventie** nodig is om herhaling in de toekomst te voorkomen: primair ter bescherming van het slachtoffer (beschermingsbevelen) maar ook ten aanzien van de dader (opleggen gedragsveranderende interventies). Dit mist in het huidige voorstel tot wijziging van de Wet en vraagt om aanvulling.
- **Paragraaf 10 Maatregelen ter verbetering van de bescherming van slachtoffers en de opsporing en vervolging van psychisch geweld:** Valente is positief over het feit dat deze verruiming geplaatst wordt in het bredere kader van de aanpak van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld, onder verwijzing naar andere initiatieven die deze wetwijziging moeten ondersteunen. Risico is echter dat dit specifieke onderwerp ondersneeuwt in de bekende, door ons en anderen vaker aangehaalde **versnippering** van de aanpak in een veelheid aan

losse processen en trajecten, waarbij niet altijd in samenhang gekeken wordt naar **daadwerkelijke impact/effectiviteit** in de uitvoeringspraktijk. Stevige inbedding is cruciaal, op in elk geval de volgende twee punten.

- De MvT (p. 33) stelt dat het kabinet 'werkt aan deskundigheidsbevordering'. Begin juli is het [Plan van aanpak deskundigheidsbevordering gendergerelateerd geweld in de zorg- en strafsector](#) opgeleverd. Deze publicatie maakt eens te meer duidelijk dat er op landelijk niveau veel meer nodig is dan het financieren van dit actieonderzoek óf het doorontwikkelen van een 'digizine'. Landelijk zullen nu de **randvoorwaarden** voor deskundigheidsbevordering op orde moeten worden gebracht: erkenning van de rol van gender in *alle* relevante landelijke beleidskaders, regie op ontwikkeling en verbetering van het aanbod, landelijk opstellen gezamenlijk kwaliteitsnormen en afspraken, het organiseren van een kwaliteitscyclus van monitoring, evaluatie en implementatie, een verbonden kennisinfrastructuur en vooral: **structurele financiering** van deskundigheidsbevordering. Als deze aanbevelingen landelijk niet duurzaam worden opgepakt en ingebed in de aanpak, weten we immers dat partijen in het decentrale stelsel onvoldoende toegerust zullen zijn om deze wetswijziging daadwerkelijk tot succesvolle strafvervolgung te laten leiden.
- Terecht wordt onder 10.3 gesteld dat betere, **multidisciplinaire dossiervorming** nodig is voor adequate interventie. Juist bij dwingende controle zien we dat incidenten lang niet altijd in samenhang gezien (kunnen) worden, onder andere door gebrek aan samenhang in de aanpak. Vanuit onze achterban horen wij veel signalen over knelpunten rondom gegevensdeling, met regionale verschillen in werkwijze en herhaalde discussies over mogelijkheden en beperkingen hierin. Valente pleit voor een duidelijke, **eigenstandige grondslag** om gegevensdeling en informatie-uitwisseling met vrouwenopvang mogelijk te maken. Leden van het Landelijk Netwerk vrouwenopvang vangen vrouwen, kinderen - en mannen - op en begeleiden hen in de meest risicovolle, ernstige en complexe situaties, maar beschikken in de praktijk niet altijd - of niet snel genoeg - over informatie die bekend is bij andere instanties om de juiste beslissingen te kunnen nemen rondom veiligheid.

Tot slot onderschrijft Valente de inbreng van het **Landelijk Netwerk Veilig Thuis**, vooral daar waar zij om expliciete aandacht vragen voor de positie van kinderen die te maken krijgen met dwingende controle in het gezin/huishouden waarin zij opgroeien.

Ook onderschrijft Valente de inbreng van **Blijf Groep**, opgesteld met medewerking van Barbara Godwaldt, adviseur intieme terreur en femicide, van meet af aan één van de [pleitbezorgers](#) voor deze wetswijziging. In het bijzonder onderschrijven wij het door Blijf Groep gemaakte punt over het belang van bescherming van professionals. Het signaal dat organisaties en professionals steeds vaker te maken krijgen met (ex-)partners die een beroep doen op klachtrecht, bezwaarprocedures, tuchtrecht e.d. en soms ook dreigend zijn naar professionals, horen wij steeds vaker van leden. Instanties die deze klachten e.d. behandelen zijn niet altijd bekend met het feit dat deze manier van (overmatig) gebruik maken van procedures een rode vlag en onderdeel kunnen zijn van een patroon van dwingende controle. Blijf Groep wijst op het feit dat er in België materiaal is ontwikkeld voor het verzamelen van bewijslast bij dwingende controle. Uiteraard dragen onze leden graag bij aan de ontwikkeling van vergelijkbare tools om multidisciplinaire dossiervorming te versterken.

Namens Valente, Essa Reijmers (senior-beleidsadviseur, essa.reijmers@valente.nl).

